

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za celo leto.....\$2.00
Za pol leta.....\$1.00
Za New York celo leto.....\$7.00
Za izposojnino celo leto.....\$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 106. — ŠTEV. 106.

NEW YORK, FRIDAY, MAY 6, 1921. — PETEK, 6. MAJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

FAŠISTI TERORIZIRAJO VSO ITALIJO

FAŠISTI IZVAJAJO NEZASLIŠEN TEROR. — VSE SE JIH BOJI. — NITI KOMUNISTI SI NE UPAJO ZBOROVATI. — V FAŠISTOVSKIH VRSTAH JE TUDI VEČ LEGIONARJEV GABRIELA D'ANNUNZIA.
Poroča Hiram K. Moderwell.

Florenca, Italija, 5. maja. — Ko je skušal pisec tega članka stopiti v urad federacije delavskih uni v Florenci, da vpraša uradnike glede protiboljševske kampanje fašistov, je bil urad zaprt in neki v bližini stannjoč čevljar je pojasnil, da prihajajo uradniki delavske federacije le redkokdaj tjakaj.
— Boje se fašistov, — je dostavil.
— Kje pa je komunistični poslanec Carotti, ki je nekoč organiziral stavko natakarijev v restavracijah New Yorka? — sem vprašal.
— On je imel tri različne naslove v zadnjih treh tednih, — se je glasil odgovor. — Sedaj se skriva pred fašisti.
— Kje pa bi človek lahko prisostvoval komunističnemu volilnemu zborovanju?
— Nikakih takih zborovanj ni. Komunisti se ne morejo zbrati radi fašistov.
V tem mestu ni najti danes nikakih lepakov z napisi: — Eviva Lenin! — in Eviva revoluzione! ki so še pred enim letom krili stene in zidove Florencie. To je posledica senzacijončne fašistovske kampanje. Socialistične in komunistične delavske najje si ne upajo prirejati propagandnih sestankov ali se vdeleževati volitev, kajti njih voditelji in agitatorji so v neprestani smrtni nevarnosti. Organizacija fašistov, ki je bila še pred tremi meseci omejena na majhno, — skrajno nacionalistično organizacijo v Romagni in Toskani, je sedaj ves narod obsegajoča organizacija. Voditelji trdijo, da ima ta organizacija dva milijona članov. Vedno pripravljene oddelki so neprestano na mestu, da odidejo v določeni kraj ter izvrše vsako nasilstvo katero se jim ukaže.
Fašisti so vojaško organizirani ter predstavljajo neke vrste Ku Klux Klan. Dolžni so vojaško pokorščino krajevnemu generalu, ki je odgovoren vrhovnemu poveljniku Mussoliniju (mogoče potomcu zloglasnega ahruskega ravbaha: hauptmana?), ki je bil preje urednik nekega socialističnega lista v Milanu in ki ima praveat stalen generalni štab na svoji strani. Ta presenetljiva organizacija, ki se je popolnoma razvila šele v teku zadnjih treh mesecev, je plod italijanske usposobilnosti za trenutno organizacijo. (Tako organizacija kot Mano nera in Camora). Fašisti se sestavljajo v glavnem iz dijakov, bivših vojakov in majhnih trgovcev ali kramarjev, katere vodijo intelektualci ali idealisti, a vsled nasilne narave njih programa vključujejo njih vrste tudi razne zločinske elemente, fakine in druge izmečke človeškega rodu.

S to organizacijo so bili zvezani tudi "legionarji" Gabriella d'Annunzia, ki pa so bili razpuščeni in ki predstavljajo v vsakem mestu jedro. Pred kratkim pa so se umaknili, ker niso zadovoljni s fašisti, ker so slednji baie preveč popustljivi ter uagnjeni h kompromisom. Čudno dejstvo je, da se zavzemajo fašisti za socialistične ideje in da vključujejo številne republike. Oni trdijo, da so patriotični ali domoljubni, a med njimi jih je dosti, ki so proti kralju. Kar so fašisti storili v zadnjem času, presega celo to, kar so objavili o njih počenjanju italijanski listi. Tako gredo naprimer v Toskani po večkrat na teden akcijski oddelki v različne vasi, kjer požgejo krajevne glavne stane delavskih uni ter prepeajo voditelje. Vedno je najti kako dobro pretvezo za metanje bomb, kajti žalibog je najti vedno še preveč Italijanov, ki se na kriminalno brezskrben način norčujejo iz dinamita ter igrajo z njim.

Uradi številnih kooperativnih ali združnih organizacij so bili požgani in blago se je konfisciralo in razdelilo med narod. V sedanjem času je v Italiji komunističnim, socialističnim ali delavskim unijskim voditeljem dejanski nemogoče sklicati javna zborovanja in jih obdržavati. Stavkarje se terorizira in vsled tega so vedno pripravljene vrtniti se na delo, na temelju pogojev, katere stavijo delodajalci.

Fašiste dejanski podpirajo vladne čete, ki vzdržujejo na zunaj nevtralnost, kadar pride do nemirov, ki pa arretirajo vedno komuniste, kadar se upirajo fašistom. Pod različnimi, pogosto neumnimi pretvezami pa daje vlada fašistom dovoljenje, da smejo nositi orožje.

Eden izmed značilnih znakov fašistovskega gibanja je tendenca kmečkih in komunističnih farmerskih uni, da se pridružujejo fašistom kar trumoma. Glasi se, da je večina kmetov v Romagni in Toskani sedaj popolnoma nacionalistična v svojem čustvovanju. Fašistovske politične organizacije skušajo na vsak način zmagati pri prihodnjih volitvah ter izjavljajo: — Mi moramo zmagati in naj stane, kar hoče in z vsemi mogočimi sredstvi.

FRANCIJA HOČE LE MORAL. ŠESTSTOLETNICA DANTEJE NO POMOČ.

Pariz, Francija, 5. maja. — Stefan Lauzanne, urednik lista Matin, ki zavzema mogoče pozicijo oficijelnega predstavitelja francoskega javnega mnjenja, je trdno prepričan o moralni pomoči Amerike za Francijo. Ravno kar se je vrnil iz Združenih držav, kjer spremljal misijo Vivianija.
— Kaj je bistveno za Francijo, če sklenejo Združene države separaten mir z Nemčijo? — ga je vprašal poročevalec.
— Če bo šelil ta mir glavnim potezom versailleke mirovne pogoje, bo to popolnoma zadovoljivo, — je odvrnil Lauzanne.
— Kakšno materialno pomoč si želi Francija za svojo politiko napram Nemčiji? — je vprašal nadalje poročevalec.
— Sploh nikake industrijalne pomoči. Mi hočemo le polno moralno podporo, katere smo bili deležni dosedaj.

Kdor želi v bližnji bodočnosti potovati v stari kraj, naj se obrne na nar, da mu pošljemo vsa navodila, kako je mogoče dobiti potni list.
Kdor že ima jugoslovanski ali ameriški potni list lahko potuje kadar hoče.
Kdor pa spada v zasedeno ozemlje, in želi potovati v staro domovino, mu še vedno lahko preakrbito potni list, kadar pride v New York.
V vsakem oziru se obrnite na

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York

NEMŠKI KABINET JE RESIGNIRAL

Nemški kabinet je odstopil, a posluje začasno še naprej, dokler se ne sestavi novega kabineta.

Berlin, Nemčija, 5. maja. — Kabinet kancelerja Fehrenbacha, ki je tekom preteklega večera predložil predsedniku Ebertu svojo resignacijo, je danes še nadalje posloval, da ugodi s tem prošnji predsednika, naj ostane v uradu, dokler bi ne bilo organizirano novo ministrstvo. Neformalne konference so se vršile danes med voditelji konzervativne stranke, a na teh posvetovanjih se ni doseglo nobenega uspeha.

V parlamentarnih krogih se veliko ugiba o tem, če bo sedanji strankarski blok v stanu poslati nadaljni kabinet na vladne sedenže v parlamentu, kajti vprašanje je, če bo taka vlada v stanu računati z dobrohotno nevtralnostjo večinskih socialistov, kajti ta nevtralnost je potrebna za uspešno delujočo večino.

Koalicijski blok obsega klerikale, nemško ljudsko stranko ter Bavarsko ljudsko stranko. Ne more pa vzdržati delavne večine brez popustljive nevtralnosti večinskih socialistov.

Novi kabinet bo imel nalogo pritrditi pečat in podpise Nemčije na zavezniški reparacijski protokol, kojega narava tukaj še ni znana ali ni bila objavljena. Državni zbor se danes radi praznička ni sestel, a dr. Simons, minister za zunanje zadeve, je razpravjal glede položaja s komitejem za zunanje zadeve v državnem zboru.

Znano je, da se je smatral dr. Simons izključnim, ko je zavlačevanje odgovora predsednika Hardinga značilo negativen odgovor. Vnaprej je bila ugotovljena stvar, da bo z dr. Simonsom izgnil tudi kanceler Fehrenbach s celim svojim kabinetom, kajti slednji je stavil vse svoje karte na možnost uspeha pripokusu, da se pridobi predsednika Hardinga za posredovanje v zadevi reparacije.

Resignacijo dr. Simonsa in eelega kabineta Fehrenbacha je nujno zahtevala Nemška ljudska stranka, katero kontrolira znani Hugo Stinnes, "nekronani židovski kralj Nemčije", kajti na konferenci, ki se je vršila v torek, je dr. Simons nujno zahteval sprejem pariških zahtev brez vsakega nadaljnjega obotavljanja ter plačanje dveh letnih obrokov, soglasno z migljajem, ki je baie prišel iz Washingtona in s sporazumom, da bodo Združene države uporabile svoj vpliv pri Franciji v slučaju, da bo Nemčija podpisala zavezniške reparacijske zahteve.

AMERIŠKI EKSPORTERJI SE NE BRIGAJO ZA ŠTRAJK.

Washington, D. C., 4. maja. — Eksporterji ameriškega premoga nočejo izrabit situacije, ki je nastala vsled premogarske stavke v Angliji. Generalni konzul Skinner v Londonu je rekel: — Le malo ameriškega premoga gre v Anglijo. Iz tega je razvidno, da so premogarski baroni prepričani, da štrajk ne bo dolgo časa trajal.

Ne odlašajte

sko nameravate naročiti vozni listek iz stare domovine za Vašo družino, sorodnika ali prijatelja. Pišite za cene in druga potrebna navodila na najstarejše in skušno slovensko bančno podjetje:

FRANK SAKSER STATE BANK
(potniški oddelki)
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Slika nam kaže Miss Virginijo Madigan iz New Yorka ter milijonarja Marcusa Boardmana iz Montane, kateri se je zaljubil v njo ter se žnjo poročil, potem ko jo je videl igrati pri neki predstavi Devico Orleansko.

ZAVEZNIKI POSLALI NEMČIJI ULTIMATUM

Zavezniški ministrski predsedniki so izročili nemškemu poslaku ultimatum. Konec london. sestanka.

London, Anglija, 5. maja. — Člani najvišjega zavezniškega sveta so malo po deseti uri danes jutraj podpisali ultimatum, ki bo poslan v Nemčijo in ki vsebuje definitivne reparacijske pogoje zaveznikov, navaja posameznosti jamstev, katera mora dati Nemčija ter zahteva od slednje, da sprejme ali zavrne zavezniške pogoje pred 12. majem.

Dr. Stbamer, tukajšnji nemški poslanik, je bil takoj pozvan na Downing St. in ko je došel tjakaj, se mu je izročilo dokument, ki je vseboval ultimatum na naslov Nemčije. Čeprav sta bila sestavljena ultimatum ter protokol, podpisani od sveta, sestavljena kot en dokument, se je vendar le ultimatum izročilo nemškemu zastopniku. Zavezniška reparacijska komisija pa bo jutri izročila celi dokument nemški komisiji za vojna bremena v Parizu.

Ministrski predsednik Lloyd George in belgijski minister za zunanje zadeve, Jaspas, sta prva podpisala angleško in francosko besedilo ultimata in obema so sledili francoski ministrski predsednik Briand, italijanski minister za zunanje zadeve, grof Sforza ter končno baron Hajaši, japonski poslanik v Angliji.

Takoj po podpisanju dokumenta so francoski in italijanski zastopniki odpotovali v Pariz in Rim.

Posameznosti zahtev v ultimatu ne Nemčijo so bile objavljene danes jutraj.

PREDSEDNIK HARDING IMA VELIKO NOGO.

Dve newyorški gospodični sta sklenili napraviti za predsednika Hardinga par lepih copat. Pisali sta mu, kakšno številko čevlje nosi. Odpisal jima je lastnoročno, da deset in pol inča.

STALIŠČE SOVJETOV NAPRAM RUMUNSKI

Vlada v Moskvi je poslala drastično poslanico v Bukarešto ter zbirale sile na besarabski meji.

Carigrad, Turčija, 5. maja. — Boljševski stališče napram Rumunski postaja z vsakim dnem bolj vznemirljivo in preteče. Sovjetski komisar za zunanje zadeve, M. Čičerin, je najprvo obvestil rumunsko vlado, da so mirovna posvetovanja, ki naj bi se pričela v pričetku maja v Rigi, preložena za nedoločeni čas ter poslani dne 29. aprila nadaljno drastično poslanico. Sovjetske oblasti pravijo, da so pojasnila, katere so dali Rumunci, nezadovoljiva. Dolže tudi Rumunce, da rumunska armada obstreljuje ukrajinske vasi in da omogoča delavnost Petlurovih tolpe, ki hodijo preko Dnjestrja pod varstvom rumunskih čet.

Pojasnilo rumunske vlade, da je takozvano obstreljevanje ukrajinskih vasi obstajajo le iz par ponesrečenih strelcov, oddanih tekom vaj z ostrimi naboji, ni bilo sprejeto od Čičerina, ki zahteva bolj natančne informacije glede korakov, katere se namerava storiti, da se prepreči sovražna dejanja rumunskih čet ob Dnjestrju.

Med tem časom pa zbirajo Rusi svoje čete ob besarabski meji. Sovjetsko vrhovno poveljstvo je sedaj koncentriralo celo štirinajsto armado, obstoječo iz petnajstih divizij, med Stavo, Konstantinovo ter Tiraspoljem, dočim so nadaljne štiri infanterijske divizije v rezervi v Mohilevu. Poleg tega vrše boljševiki intenzivno komunistično kampanjo na Rumunskem in to predvsem ob besarabski meji.

Glasi se, da je bilo v Besarabiji, kjer je večina prebivalstva nezadovoljna z rumunsko vlado, celo židovsko prebivalstvo pridobljeno za komunizem. Rumunska vlada spoznava z velikim strahom, da sili komunizem v deželo ter stori vse, kar je v njeni moči, da prepreči nadaljno širjenje te doktrine.

STOLETNICA SMRTI NAPOLEONA BONAPARTE

SLOVESNA MAŠA - ZADUŠNICA JE BILA ČITANA V KATEDRALI, V KATERI JE BIL NEKOČ NAPOLEON KRONAN OD PAPEŽA.

Pariz, Francija, 4. maja. — V katedrali Notre Dame, kjer je bil kronan francoskim cesarjem od papeža Pija VII., Napoleon francoskim cesarjem, je bila danes zjutraj čitana slovesna maša v spomin na smrt Napoleona Bonaparte pred sto leti. Od sedmih zjutraj naprej se je zbiral narod ter čakal, kdaj se bodo odprla vrata katedrale. Ko so se pričeli obredi, je bila veličanska cerkev natlačeno polna.

Stebri katedrale so bili oviti z modrimi in belimi trakovi, predstavljajoč barve Device Orleanske. Predsednik Millerand je bil zastopan po generalu Lassont, — kar je pomenjalo stvar, ki bi bila popolnoma nemogoča pri katerikoli napoleonski slovesnosti v času pred vojno, — dočim je bila madama Millerand osebno navzoča. Maršal Pétain in Fayolle sta sedela skupaj v družbi nekako tridesetih generalov in admiralov in navzočih je bilo tudi nekako en ducat članov Francoske akademije v svojih zelenih uniformah, da počaste spomin ustanovitelja njih akademije. Z izjemo barv teh uniform je predstavljala mračna katedrala kaj mrk prizor.

Pričetek slovesnosti je označilo zamolklo bobnenje. Bil je to preludij k pogrebni koračnici Berlioz. Skrajna svečanost je značila celo vzpizoritev. Velikanske ljudske množice so bile molčeče ter nepremične.

Kardinal Dubois je čital mašo-zadušnico in pri povzdigovanju so zatrobile trobente republikanske garde poziv "Aux Champs", ki je predstavljal francoski bojni klic že dolgo pred časom, ko so orli Napoleona povedli Francoze od zmage do zmage.

V mislih, molitvah in solzah, katere so številni pretakali, je bilo veliko več spomina na one, ki so padli tekom zadnje svetovne vojne kot pa na velikega vojskovodjo, kojega stoletnica smrti se je ravnokar počastilo. Večina misli je bila posvečena Franciji in francoski republiki je bila tudi predmet pridige, katero je imel raz leeo abej Vecoqne, ki si je tekom vojne kot vojak in duhovnik pridobil vse časti in vsa odlikovanja, ki jih je mogla podeliti republika. — Nakratko je orisal položaj, v katerem se je nahajala Francija koncem velike revolucije. Za njega je bila največja zasluga Napoleona, da je vrnil deželi vero in veri katedralo, v kateri so revolucionarji kronali "boginjo razuma". Z veliko zgovornostjo je proslavil vlogo, katero igra vera v življenju posameznika ter govoril končno o — ljubljeni Franciji, za katero bi vsak Francoz zopet prijel za orožje, če bi se pojavila potreba.

Jutri se bo pri Slavoloku zmage (Arc de Triomphe), katerega je dal zgraditi Napoleon in pod katerim je ležale njegovo truplo po povratku s Sv. Helene, vršila vojaška slovesnost in sicer v navzočnosti predsednika ter vojnega ministra. Zvečer, ob deveti uri, ko je Napoleon umrl, bo govoril pred grobom Napoleona v Dome des Invalides maršal Foch, ki se je danes vrnil iz Londona. Ob istem času bo oddana ob bregovih reke Seine salva iz enindvajsetih topov.

Cela Francija pa se ne vdeležuje teh napoleonskih slovesnosti. V številnih okrajih so bili organizirani protestni komiteji in vršile se bodo demonstracije proti proslavljanju "tirana".

Ti Francozi niso takega mnjenja kot je ameriški predsednik Harding, ki je rekel, da je bil Napoleon "največji demokrat, kar jih je kdaj živel".

Jamestown, Sv. Helena, 4. maja. — Proslava stoletnice Napoleona I. kliče v spomin dejstvo, da je najti tukaj še vedno tri žive priče in očitvece Napoleonovega bivanja na tem otoku.

Dve teh priči sta dosegli starost 170 let ter nočeta ničesar izjaviti glede svojih utisov tekom Napoleonovega bivanja na otoku. — Tretja priča, ki je stara malo nad 120 let, pa še vedno ponavlja ime Napoleona Bonaparte.

Prvi dve priči sta dve velikanski želvi, ki živita v ribniku krasnega parka, ki obdaja Pantation House, a tretja priča je majhna siva papiga, last nekega mornarja. Tej papigi je ime Napoleon.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$2.40	1,000 kron	\$ 7.75
400 kron	\$3.20	5,000 kron	\$38.50
500 kron	\$4.00	10,000 kron	\$76.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.90	500 lir	\$26.00
100 lir	\$ 5.40	1000 lir	\$51.00
300 lir	\$15.60		

NEMŠKA AVSTRIJA:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 3.05
5,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 14.00
10,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 28.00
50,000 nemško-avstrijskih kron	\$140.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zajamčene izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

Maruša, ukrajinska Devica Orleanska.

Poroča Arno Dosch - Fleuret.

Ob dolenjem Dnjepru, v deželi, nad katero je nekoč zapovedoval Mazepa, živi neke vrste ukrajinska Devica Orleanska. Njeno ime je Maruša ter je sestra znanega Machna, ukrajinskega poveljnika ter roparskega poglavarja v onih pokrajinah. Njena izbežen do slave pa nima nobenega stika z njeno družino. Maruša ima svojo lastno armado, ki šteje nekako 800 mož in boljševiki komisarji pričnejo peti kaj ponižne pesmi, kadar se približajo robu velikega gozda, na jugu Kijeva, v katerem se je ustanovila Maruša in kjer ima svoj glavni stan.

Maruša je po svojem poklicu to, kar imenujejo Ukrajinci in kozaki "gajinca", to je kравja pastirica, ki živi v Ameriki le v ljudski domišljiji, ki pa je v južni Rusiji prava narodna institucija. Gajinca je tako bistvena za kozakiško deželo kot je baletna plesalka za newyorški Broadway.

Temna noč obdaja zgodovino dolenjega Dnjepra in vsled tega je zelo težko izvedeti kaj pozitivnega glede Maruše, a jaz sem govoril pred kratkim celo popoldne z nekim človekom, ki je šel preko celega ozemlja, v katerem vlada Maruša in vsled tega je slika, katero nudi o njej, sorazmerno zadovoljiva.

To je ena onih vitkih kozakiških deklic, ki združujejo v sebi vso ognjevitost Slovanov ter hladni realizem Tartarov. Ona ve, da je lepa in tri četrtine njene moči izvirajo iz njene lepote. Ona se igra s svojo močjo kot se igra otrok z balonom. Brezbrizno drži za vajeti, a jih vendar drži v roki. Ljudje, ki jo obdajajo, pa ji verjeto in vdano služijo ter se pokore njenim poveljem.

Te slike Maruše ni bilo lahko dobiti. Moral sem jo s silo izveličati iz polkovniške Kozakevič, ki pozna ljudi, ki poznajo Marušo. Šel je skozi deželo Maruše vsprito okoličin, v katerih se mu ni zdelo primerano iskati njenega znanstva. Kljub temu pa jo je lahko orisal. Izprva sem vzel njeno izjavljanje skeptično, a o njih verjetnosti so me pozneje prepričali ruski prijatelji v Varšavi, ki zadostno poznajo Rusijo, da lahko sodijo o takih pripovedkah.

Nikolaj Kozakevič je bil v armadi generala Wrangla, ko se je slednji vkrcal na ladjo ter zbežal iz dežele. Kozakevič je bil v Tavridu, ter nato do poljskih čet v Podolju. Med tem se šel skozi deželo Machna, ter se nahajala danes na potu v Carigrad, da se tam pridruži svojim kozakiškim tovarišem.

Njena povest se pričena z Machnom, njenim bratom. Machno je eden izmed kozakov, ki so se naselili kot poljedelci v velikem vogalu Dnjepra pod Ekaterinoslavom. Machno je imel tradicije — svobodnih mož. Poslali so ga v Sibirijo. Revolucijo v Rusiji je smatral za resno stvar. Njegova ideja je bila, da mora revolucija osvoboditi narod, ne pa ga vključiti v nove verige tiranstva, imenovane boljševizem. Ob onem času pa je videl preveč starega carizma v idejah Denikina in pa Wrangla, da bi se jima pridružil. Našel je, da čutilo njegovi rojaki približno tako kot on, in tako je postal njihov voditelj v odporu proti vsakemu, ki je prišel.

Tako Denikin kot Trocki sta ga imenovala "bandita", a našla sta, da ga ne moreta poraziti. — Tako rdeče kot bele armade so poslale kazenske ekspedicije preko Donjece proti njemu, a on je še vedno na svojem mestu. Zvezel se je z Wranglom za nekaj časa, da osvobodijo svojo deželo boljševikov, a ko je postal Wrangel preveč diktatorski, se je obrnil proti njemu. Machno je bil v večji meri oni, ki je napravil konec pustolovstvu Wrangla kot pa je bila rdeča armada. Bil je tudi Machno, ki je pobral konje ter večino vojnega materiala, katerega se je pustilo na obalah Krima.

Machno je organiziral Tavrido, kot so Sinajci organizirali republikanske prostovoljce na Iraku. Organizacija je tukaj, s kazensko ekspedicijo ne morejo opraviti ničesar drugega kot najti kmete, ki so miroljubno zaposleni s svojim kmečkim delom. Ti kmetje žive v prostornih stepah ter se približno toliko zanimajo za diktatorstvo proletarijata kot se iraki prostovoljci za obseg in velikost angleškega imperija.

Poznal sem neko kozakiško žen-

ska, ki je šla skozi vse kampanje s svojim mladim možem ter domnevam vsled tega, da ji je Maruša precej podobna. Dotična ženska je bila prav tako nečimurna kot je bila hrabra in vsak mož v polku je bil njen suženj. Nikdar pa ni imela take prilike kot jo je imela Maruša, ki je jahala po deželi naokrog s svojim bratom, katerega so v vseh vaseh pozdravljali kot osvoboditelja. Tavidra je veličanska in ko je bila Maruša ločena od svojega brata, je kmalu prišla v pokrajino, kjer niso še nikdar čuli o Machnu.

Neki mlad kozak mi je povedal, da je Maruša zelo kapriciozna, da pa je dobra s kmeti, ki se pod njenim vodstvom upirajo invaziji boljševiških komisarjev. — Resnica je, da je kapriciozna, a to je že v značaju pastirice. Informant mi je povedal, kako tiranizirajo svoje pristaje in kako jaha na teatraličen način skozi vase.

Ko je govoril Kozakevič, sem opazoval obraz neke mlade ruske deklice, ki je bila navzoča, in na njenem obrazu sem lahko čital zavist. Brez dvoma ji je mislila, — kako krasno bi bilo igrati vlogo kot Maruša, biti mogočna ter imeti za seboj celo deželo.

Kozakevič ni imel nikakega navdušenja za Marušo. Ona in Machno sta uveljavila vojne običaje, ki so bili izvanredno mučni za kozake, bežeče proti zapadu.

— Vidite, — je rekel Kozakevič, — ovirali so naše potovanje. Ko smo se znašli v Jalti, je naš poveljnik, general Novikov, sklenil, da moramo vjeti izoliran oddelk boljševikov, jim vzeti dokumente ter oditi naprej, kot da smo mi ta boljševiški oddelk. — Te je tudi dobra poteza, a šli smo za marsikatero preizkušnjo. Nekega dne smo srečali celo petnajsto rdečo armado na glavni cesti. Naslednjega dne je šla mimo nas neka latvijska divizija. — Če bi se jim tako zelo ne mudilo, bi gotovo iznašli, kdo da smo.

Nato pa smo se sestali z velikim oddelkom kmetov Machna, ki so ravno operirali okrog Sinfarpola se polastili velike množine vojnega materiala ter se vračali v Tavrido pod velikim prapromom, na katerem je bil zapisano: — Dol s sovjeti! — Mi smo seveda skрили svoje boljševiške dokumente, a le malo je manjkalo, da nismo napravili par resnih napak.

— Dokler smo bili "rdeči", je bila stvar lahka, če smo bili v večini. Ubili smo vsakega, ki se nam je upiral ter pobrali denar. Ko pa smo nastopili kot pristajši Machna, smo pobijali le boljševiške komisarje. Ker pa nismo bili nikoli gotovi, če gremo skozi ozemlje boljševikov ali ono Machna, smo morali biti zelo skrbni pri pobijanju ljudi. Le ena stvar je bila varna pri celi tej zadevi, namreč vzeti ves denar. Jahali smo bolj proti jugu, tako da smo bili vedno na meji med boljševiki in Machnom.

Deset dni smo se tako pomikali naprej, večinoma s pomočjo naših rdečih dokumentov. Od točke do točke smo napravili nove listine ter označili dosti oddaljen kraj kot cilj našega potovanja.

— Nekdo smo skoro padli v — past. Napravili smo listine do mesta Uškova, ne da bi vedeli, da so dali boljševiki mestu novo ime namreč "Sedemindvajseti november."

— Na srečo se je naša družba skrčila na 56 ljudi. Vsled tega smo zbežali ter na begu zapazili, da kmetje napadajo naše zasladovalce. Vprašali smo previdno, zakaj?

— Mi spadamo k naši veliki varuhinji Maruši, — so odgovorili.

— To je bilo prvič, da sem čul o njej. V vseh smo izvedeli, kdo da je in kaj da počne. Če je le polovica tega, kar smo slišali, resnična, potem se je rdeči boje bilo je šele v bližini Voznesenska, ko smo zopet naleteli na boljševiške komisarje. Maruša kontrolira približno polovico dežele, ki leži med Kijevom in Odeso. Na zapadni strani pa so boljševiki močnejši.

Italjanski berlinski poslanik gre v Rim.

"Agenzia Economica" piše, da pride berlinski poslanik Frassati aprila v Rim, kjer se sestane s sedanjim italjanskim poslanikom v Londonu z De Martinom. V diplomatičnih krogih se to potovanje živahno komentira.

Dve bodoči svetovni zvezi.

Poroča Paul Scott Mowrer.

Kot potreben uvod hočem povsem samovoljno domnevati, da je dobila Rusija nazaj svojo moč in svoj upliv; da sta se Poljska in Rusija sprijaznili; da se je vseslovanska misel poglobila in razširila; da se je Bolgarska združila z Jugoslavijo; da je stopila Nemčija zopet na noge in da je postalo pangermanstvo zopet enkrat aktivno; da se je Francozom sicer posrečilo preprečiti zvezo med Nemčijo in Avstrijo, da pa je Avstrija kljub temu popolnoma padla pod nemški upliv in končno, da je Romunska, vznemirjena vsled razvoja vseslovanstva, ojačila svoje vezi z Grško ter se skušala sprijazniti z Madžarsko.

Tako bi stale na eni strani evropskega ravnotežja Nemčija, Avstrija, Ogrska, Italija, Romunska in Grška. Na drugi strani pa — Francija, Rusija, Jugoslavija, Čehoslovaka in Poljska. Glavne simpatije Anglije pa bi bile na strani Nemčije in Italije ter proti Slovanom, kajti v Aziji bi bila Japonska, zavzemnik Anglije, proti Slovanom.

Anglija in Združene države, kojih normalna naloga bi bila predstavljanje protitež proti eni ali drugi kombinaciji, bi ostale dosti ločene, da bi v slučaju kriz, ko bi ena ali druga zveza skušala nastopiti agresivno, lahko uporabile svojo kombinirano silo in težo v interesu miru. Tak hipotetični ali domnevni ekvilibrij je seveda popolnoma imaginaren ali obstoječ v domišljiji, a je popolnoma mogoč.

Odlični francoski strokovnjak glede inozemske politike, Jaques Bainville, pa je pred kratkim nasprotno orisal celo serijo tega, kar smatra za možnosti, ki pa temelje na povsem nasprotnih hipotezah ali domnevah. Bainville povzema le v majhni meri panslavizem.

Ker je po njegovem mnenju sprava med Poljsko in Rusijo skrajno dvemljiva, smatra on rusko-nemško zvezo, sovjetsko ali ne-sovjetsko, za neizogibno. Možnost zveze med Bolgarsko in Jugoslavijo se mu zdi tako oddaljena, da je niti ne omenja. Po njegovem mnenju pa bo Italija sklenila skupen dogovor tako z Jugoslavijo kot z Nemčijo, prav kot je dosegla pred vojno dogovor z Nemčijo in avstro-ogrske monarhije.

Vspričo teh okoliščin je po njegovem mnenju najboljša, kar more Francija upati, na eni strani zveza s Poljsko, na drugi strani pa madžarsko - romunsko - bolgarska zveza. Kot sem že rekel, mi v sedanjem stanju mednarodne anarhije nobena kombinacija mogoča. — Verjetno je celo, da se bo pred uveljavljanjem trajnega ravnotežja in trajne ustaljenosti preizkusilo celo število zvez in kombinacij, a le, da se jih zopet opusti v prilog drugih, ki bodo obetale večje ugodnosti in večjo varnost.

Čeprav upoštevam do skrajnih mej temeljito poznavanje diplomatične zgodovine M. Blainvilleja, sem vendar prepričan, da popolnoma podcenjuje in omalovažuje globoko ukoreninjene sile panslavizma, ki vključujejo tudi končni veliki konflikt med slovanstvom in germanstvom.

V splošnem govorjeno sem optimističen glede neposredne bodočnosti. Prepričan sem, da se nahajajo narodi že na poti proti zdravemu in novemu ravnotežju v okviru neke vrste splošne lige ali zveze narodov in da bodo polagoma tudi dosegli ta svoj cilj. — Ne smatram za verjetno, da se bo v kaki izdatnejši meri skrčilo oboroževanje, vendar pa na drugi strani tudi ne mislim, da bo prišlo do nadaljnjih velikih vojn, — vsaj ne v bližnji bodočnosti.

Če pa človek domneva, da ne bo nikdar več take vojne kot je bila zadnja svetovna, potem zahteva preveč od svojega optimizma. Mi prisegamo, da ne bo nikdar več takega divjanja kot je bilo zadnje. Očiščeni in skesani obojamo na vse mogoče načine militarizem ter njega vzroke in se pripravljamo na dobo miroljubnih in idealnih prizadevanj. Generacija, koje duh je bil prežet z grozotami zadnje svetovne vojne, pa bo izginila. Vojaska slava bo premagala sramoto. Polagoma, čisto polagoma, se bo zopet splazilo v kri prastaro poželenje po doživljajih in razburjenju, se priplazila v sree želja po — nadvladi in osveti in prišli bodo zopet na dan surovi nagoni vandalizma, uničevanja stvari. Kmalu bo človeško pleme zopet brodil v blatu in krvi večne tragedije.

Ali se nam bo sploh kdaj posrečilo pobegniti iz tega usodepolnega kroga vojne in miru?

Razne vesti.

V Egiptu imajo skrbni zaradi bombaža.

Na trgu za bombaž je zavladalo mrtvilo. Vlada je priskočila v pomoč tej važni stroki. Izšla je naredba, ki dopušča nakup bombaža od strani vlade za množine ne preko 10 ton po ceni ki je nekoliko pod tržno ceno. Nadalje predvideva naredba predujme od strani nacionalne in agrikulturne banke po 7 odst. Končno se je razveljavila za tekoče leto postava, ki v gotovih primerih ukazuje spravo bombaža v posebno skladišča.

Jugoslovansko ženstvo.

V Novem Sadu se je vršilo zborovanje odbora Narodnega ženskega saveza SHS, ki naj določi dnevi red kongresa jugoslovanskega ženstva v Ljubljani. Narodni ženski savez obsega večino jugoslovanskih ženskih društev brez razlik političnega prepričanja in veroizpovedanja; v savezu so torej Srbkinje, Hrvatice in Slovenke iz vseh jugoslovanskih dežel, pravoslavne, katoliške, mohamedanske in celo židovske vere. Odbor šteje 50 odbornic, med njimi 15 Hrvatice in 10 Slovenke. Kongres v Ljubljani se ima vršiti začetkom septembra tega leta.

Strahno številko.

V "Corriere della Sera" se bavi bivši minister Luzzatti zopet z vojnimi posledicami. Najprvo navaja stroške glavnih vojn, tako so stale Napoleonove vojne 7 milijard, svetovna vojna 1914—1917 190 milijard dolarjev. Vojnih dolgov je bilo lani 275 milijard dolarjev. Kje pa so še novi davki,

okoli 60 milijard, vrednost porušene imetje, okoli 50 milijard, iz posledice vseh vojnih sredstev za uničevanje ljudstva. Luzzatti nasvetuje mir in konec političnim mržnjam — sredi fašistovsko-komunističnega divjanja!

Nemčija je dala naročila za vagonne in lokomotive.

Železniška uprava je dala fabrikam za letošnje poletje naročila za 1706 lokomotiv in 23.517 osebnih in tovornih vagonov. — Vrednost naročila znaša 5.2 milijard mark. Pri tem naročilu poskusijo uvesti za množinsko blago novo vagonsko tipso s 50 tonami.

Iz dežele anarhije.

V Roverchiari je prišlo do bojeva med fašisti in socijalisti. Fašisti so vrgli bombe v občinsko poslopje. Le s težavo je bil ogenj zaduščen. Delavsko hišo so opustošili. V Perugia divjajo anarhisti, ki nastavlajo po mestu in drugodi bombe tako da je prebivalstvo v vedni nevarnosti. V Toscani so bili krvavi boji na raznih krajih. V Laterini so fašisti žgali ljudski dom. V Pecioli je bil krvav boj med socijalisti in fašisti. Slično po raznih drugih krajih: spopadi, kri, mrtvi, bombe, požigi.

1300 porok

se je vršilo eno zadnjih nedelj na Dunaju. V eni sami cerkvi jih je bilo 180, v eni pa 170.

Rubliji za nemške komuniste. Moskovska "Pravda" poroča, da je boljševiška vlada dovolila novih 50 milijonov carskih rubljev nemškim komunistom za organizacijo revolucije v Nemčiji.

LUCKY STRIKE

cigarette

It's toasted

Zadeva Johna Kočevarja.

Za "Glas Naroda" poroča Walter Predovich.

Gunnison, Colo., 25. apr.

Iz Puebla do tukajšnjega mesta je devet ur z vlakom. To mesto, v katerem se bo vršila obravnava proti John Kočevarju zaradi umora štirih majnarjev, je primerno jako staro. Mesto se je začelo razvijati leta 1875 ter je število leta 1890 petnajst tisoč prebivalcev, dočim je dan današnji tukaj manj kot 1500 ljudi. Hotel, v katerem pišem te vrstice, ima sto spalnic, ki so v vseh ozirih krasno opremljene.

Da ne zajdem predaleč v popisovanju mesta, se moram lotiti takoj namena, katerega naj ima ta moj dopis, namreč obravnave proti Johnu Kočevarju.

Sem sem dospel v nedeljo zjutraj v namenu, da vidim Kočevarja in govorim z njim glede njegove obravnave. Proces proti njemu se ima začeti dne 26. aprila. Obtožena je pripeljal šerif iz Telluride, kjer je bil Kočevar v ječi izza aretacije pred 9 meseci. Od tam pa do tu je sedem ur po železnici. Sem bosta dospela tudi dva Italjana, Kočevarjeva soobtožena. Prebivalstvo v Telluride je na obtoženece jako ogorčeno, prvič zato, ker so tujcem, drugič pa vsled tega, ker je bil umor izvršen na jako rafiniran način. Izvred teh silnih predsodkov je na prošnjo Kočevarjevih zagovornikov okrajni sodnik odločil, naj se vrši obravnava v tem mestu.

Šerif je zaprl mene in Kočevarjevega advokata Galligana v Ko-

čevarjevo ječo, kjer sta poldrugo uro govorila z njim ter ga izpraševala. Od prvega pričetka je napravil name Kočevar utis nedolžnega človeka. Strašna doba zadnjih devetih mesecev mu je pa nekoliko omegnila duh. On je star dvainštirideset let, srednje velikosti in prijaznega obraza. Ko odgovarja na vprašanje, gleda človeku naravnost v obraz. Jaz sem prepričan, da bodo te njegove lastnosti napravile dober utis na sodnike in porotnike. Ker je pa razburjen in plašen, najbrže ne bo nastopal tako, kot bi hoteli njegovi zagovorniki.

27. aprila.

Ves dan včeraj in danes dopoldne so zbirali porotnike. Ob pol-dvanajstih sta se obe stranki sporazumeli glede dvanajstih mož.

Osem jih je med njimi farmerjev, en majner, ostali so pa trgovci. Kočevarjevi zagovorniki so skrbno izprašali vsakega porotnika, posebno z czirom na dejstvo, če ima kdo kak predsodek proti njemu. Pri obravnavi bo navzočih trideset priči.

Rusi v Braziliji.

Francoska vlada je potom generala Polleja v Carigradu odredila nadaljno prehrano Wranglovi armadi. Brazilska vlada pa je istočasno povabila Ruse v svojo deželo. Obljučila jim je dober sprejem in dobro pomoč. Dobe po 25 do 50 ha zemlje blizu železnice in vse potrebno, da se lotijo obdelovanja zemlje. Za 50,000 ljudi je pripravljena brazilska vlada poskrbeti vse, kar treba za uspešno prerozavanje kmetijstva v deželi.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

Jadranske Banke

in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija:

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Italija:

Trst, Opatija, Zadar.

Nemška Avstrija:

Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

Izdaja čke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in za vse črte.

Izstavlja tudi čke plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonih ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za one, ki se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vljudo naprošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znance iz Hrvatske, Dalmacije, Istre, Goriške in Črnogore.

FRANK SAKSER STATE BANK
FRANK SAKSER, predsednik.

PETKI BREZ MESA

V marsikaterem krščanskem domu je petek dan, ko se uživajo ribe. Potem so pa še drugi postni dnevi v letu, ko po tradiciji ali verskih postavah ni dovoljeno uživati mesnih jedi. Dolžnost povprečne družine je, storiti vse, kar je v njeni moči, da ohrani družino zadovoljno s katerikoli hrano.

Mazola je res blagoslov za gospodinjstvo v teh postnih dneh, ker je čisto želiščno olje. Vedno je v stanu odpomoči situaciji s tem, da napravi, izborna, okusna in redilna jedila iz najbolj navadnih in priprstih želišč ali rib, katere je lahko dobiti na bližnjem trgu. Riba ali slanik, pečena v Mazoli, daje okusno in izborno hrano. Vaši otroci bodo gotovo veselili in vaša cela družina zadovoljna.

Mazola odpomore težkočam glede prehrane družine tekom posta ali na vsak postni dan.

Mazolo se lahko uporablja v več svrh in za manjšo ceno kot katerikoli drug maščobni produkt.

Vse grocerije in delikatese prodajajo Mazolo v kanah po pintu, kvartu, pol galone ali galone.

Garancija:

Če niste popolnoma zadovoljni s kakovostjo in ceno Mazole, vam bo vaš grocer vrnil denar.

CORN PRODUCTS REFINING COMPANY
17 Battery Place, New York.

